

M. S.

Dwusetna rocznica pierwszego wydania Encyclopaedia Britannica

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 14/2, 415-416

1969

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

przedstawiciele oświecenia żydowskiego w Polsce. W rzędzie najbardziej świątliwych umysłów [...] średniowiecza Majmonides zajmuje poczesne miejsce. Głosił sokrate-sowską zasadę nierozzerwalności wiedzy i cnoty, co znalazło odbicie w jego deontologii lekarskiej” (s. 924).

Nry 11 i 12 przyniosły dalsze publikacje doc. Dąbrowskiego: o poglądach etyczno-lekarskich B. S. Prieobrażeńskiego i N. A. Siemaszko oraz *Z historii rozpoznawania choroby wieńcowej serca w Polsce*. Ostatni artykuł przypomina pracę J. Rompałskiego z 1850 r., która „wyprzedza o 27 lat obserwację Korczyńskiego o zatorze tętnicy wieńcowej serca, uważaną do tej pory za pierwszy rozpoznany w Polsce za życia przypadek zatoru tętnicy wieńcowej” (s. 1171).

W 1968 r. w nrach 2 i 3 znalazły się dwa tematy historycznomedyczne o aspektach organizacyjnospołecznych i ideowo-politycznych służby zdrowia na ziemiach polskich w XIX i XX w.¹⁰

Teresa Ostrowska

Z CZASOPISM ZAGRANICZNYCH

MATERIAŁY KONFERENCJI POŚWIĘCONEJ NEWTONOWI

Trzeci zeszyt z 1968 r. czasopisma „Texas Quarterly”, wydawanego przez Uniwersytet Teksaski w Austin, zawiera podstawowe materiały konferencji poświęconej Newtonowi, która odbyła się w listopadzie 1966 r. w tym uniwersytecie z inicjatywy jego Wydziału Filozoficznego. Okazją do zorganizowania konferencji była trzechsetna rocznica roku 1666, w którym Newton dokonał — jak sam później stwierdzał — kilku wiekopomnych odkryć: ukształtował rachunek różniczkowy i całkowity, udowodnił złożoną strukturę światła słonecznego oraz wykazał obliczeniowo, że siła przyciągania ziemskiego utrzymuje Księżyc na jego orbicie¹. Poświęcona w zasadzie upamiętnieniu owego *annus mirabilis*, jako przełomowego w dziejach nauki nowożytnej, konferencja pomyślana była równocześnie jako bodziec do dalszych badań nad Newtonem i na tym polegała jej właściwa rola.

Konferencja zgromadziła uczonych z różnych krajów i różnych dziedzin nauki, a wśród autorów opublikowanych w „Texas Quarterly” referatów znajdują się m.in.: Ch. Hill (*Newton i jego społeczeństwo*), A. R. Hall i M. Boas Hall (*Newton i teoria materii*), J. Herivel (*Osiągnięcia Newtona w dynamice*), P. Costabel (*Dynamika Newtona i dynamika Leibniza*), B. Cohen (*Drugie prawo Newtona i pojęcie siły w „Principiach”*), D. T. Whiteside (*Źródła i siła wczesnej myśli matematycznej Newtona*). W tych i innych referatach rozważano życie, wielostronny dorobek naukowy i wpływ Newtona, zarówno z punktu widzenia historii nauki, jak i jej filozofii.

M. T.

DWUSETNA ROCZNICA PIERWSZEGO WYDANIA ENCYCLOPAEDIA BRITANNICA

Dwieście lat upłynęło od chwili ukazania się w Edynburgu pierwszego wydania trzytomowej wówczas *Encyclopaedia Britannica*, która pretenduje do miana naj-

¹⁰ Zob. też podobny, choć krótszy i bardziej fragmentaryczny przegląd: T. Ostrowska, *Historia nauki w naukowych czasopismach lekarskich i biologicznych*. „Kwartalnik”, nr 3/1967, ss. 642—644.

¹ Por., co sądzi o tym okresie w życiu Newtona E. N. da Costa Andrade w biografii *Sir Isaac Newton*, recenzowanej w niniejszym numerze, s. 376.

lepiej redagowanej encyklopedii świata. Artykuł poświęcony tej rocznicy zamieściło czasopismo „The Library World” w nrze 819 z 1968 r. Podkreślono tu fakt, że zarówno inicjatywę i koncepcję tej wspaniałej publikacji, jak jej opracowanie i zaopatrzenie w 160 doskonałych miedziorytów — należy zawdzięczać Szkotom. Pierwszym redaktorem encyklopedii był Szkot William Smellie, który — choć liczył wówczas 28 lat — uchodził za autorytet w edynburskich kołach naukowych i intelektualnych. Dla upamiętnienia dwusetnej rocznicy wydano w Edynburgu replikę pierwszego wydania encyklopedii; edycja ta — czytamy w artykule — pozwala skonfrontować stan wiedzy dwieście lat temu i teraz.

M. S.